

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่อาจารย์พยาบาลที่ทำหน้าที่บริหารหรือทำหน้าที่สอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ในสถาบันการศึกษาพยาบาล ที่ใช้หลักสูตรในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งสำรวจในปีการศึกษา 2525 จำนวน 21 แห่งจากทุกสังกัด

ตัวอย่างประชากร

การสุ่มตัวอย่างประชากร มีขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกสถาบันที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) จากแต่ละสังกัด โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

1. สถาบันการศึกษาพยาบาล ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

เนื่องจากว่าสถาบันการศึกษาพยาบาล ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีระบบการบริหารที่แตกต่างกัน เพราะเหตุว่าบริหารงานโดยอาศัยพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยที่ตนสังกัดอยู่ และมีความเป็นอิสระในการบริหารงาน มากกว่าสถาบันการศึกษาพยาบาลในสังกัดอื่น จึงเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

2. สถาบันการศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหม

เนื่องจากว่าการบริหารงานของแต่ละสถาบันต่างก็ขึ้นกับนโยบายของแต่ละกองทัพบก เพราะฉะนั้นจึงเลือกมาเป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมดซึ่งมี 3 สถาบันได้แก่

โรงเรียนพยาบาลดุงครรภ์ และอนามัยกองทัพบก โรงเรียนพยาบาลดุงครรภ์และ
อนามัย กองทัพอากาศและโรงเรียนพยาบาลดุงครรภ์และอนามัยกองทัพอากาศ

3. สถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีหน่วยงานในสังกัดเพียงหนึ่งหน่วยงาน
ได้รับเลือกมาเป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมด ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ สังกัด
กระทรวงมหาดไทย วิทยาลัยพยาบาลกึ่งการแพทย์ สังกัดกรุงเทพมหานคร และสังกัดอื่น ๆ
คือวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

4. สถาบันการศึกษาพยาบาล ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งสอน
ในหลักสูตรปริญญาตรี มี 10 แห่ง ได้เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร 4 แห่ง โดยใช้
การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เนื่องจากว่าแต่ละสถาบันต่างก็มีระบบการบริหารที่คล้ายคลึงกัน
ซึ่งขึ้นกับนโยบายของส่วนกลางคือ กองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง
สาธารณสุข สถาบันที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ
วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย วิทยาลัยพยาบาลชลบุรี และวิทยาลัยพยาบาลสระบุรี
เพราะฉะนั้นในชั้นตอนนี้ จะได้จำนวนสถาบันการศึกษาพยาบาลที่เป็นตัวอย่าง
ประชากร 15 สถาบันดังรายละเอียดในตารางที่ 1

2. การสุ่มตัวอย่างประชากรสำหรับการวิจัย

ใช้การสุ่มแบบแยกประเภท (Stratified random sampling)

โดยแบ่งเป็นกลุ่มอาจารย์ที่ทำหน้าที่บริหารซึ่งได้แก่ คณบดี ผู้อำนวยการ รองคณบดี รอง
ผู้อำนวยการ หัวหน้าภาควิชา หรือหัวหน้าแผนกวิชา ใช้การสุ่มร้อยละ 80 ขึ้นไปของแต่ละ
สถาบัน ส่วนอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอน ใช้การสุ่มร้อยละ 30 ของอาจารย์ที่ไม่ได้
เป็นผู้บริหาร โดยคำนึงถึงลักษณะตัวแปรด้วย ได้แก่ อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง
อาจารย์ 5 ปีหรือต่ำกว่าและมากกว่า 5 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่า
ปริญญาตรีได้จำนวนอาจารย์พยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด 330 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสถาบันการศึกษาพยาบาลที่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยแยกตามสังกัด

สังกัด	สถาบันการศึกษาพยาบาล
ทบวงมหาวิทยาลัย	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ภาควิชา พยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามา- ธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
กระทรวงสาธารณสุข	วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ วิทยาลัยพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ วิทยาลัยพยาบาลสระบุรี วิทยาลัยพยาบาลชลบุรี
กระทรวงกลาโหม	โรงพยาบาลศูนย์กรมและอนามัย กองทัพบก โรงพยาบาลศูนย์กรมและอนามัย กองทัพอากาศ โรงเรียนพยาบาลศูนย์กรมและอนามัย กองทัพอากาศ
กระทรวงมหาดไทย	วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ
กรุงเทพมหานคร	วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
สังกัดอื่น ๆ	วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร ในสถาบันการศึกษาพยาบาลที่ได้รับ
เลือกมาทั้ง 15 แห่ง

สถาบันการศึกษาพยาบาล	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง ประชากร
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	142	50
ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยมหิดล	84	35
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	95	38
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	65	26
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	52	21
วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ	69	25
วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย	33	16
วิทยาลัยพยาบาลชลบุรี	30	13
วิทยาลัยพยาบาลสระบุรี	30	13
โรงเรียนพยาบาลกองทัพบก	34	13
โรงเรียนพยาบาลกองทัพอากาศ	30	12
โรงเรียนพยาบาลกองทัพเรือ	19	10
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ	22	11
วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์	60	24
วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย	76	23
รวม	841	330

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร หนังสือนิตยสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรทั้งในองค์กรอื่น ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสถาบันการศึกษายาบาล

2. สร้างแบบสอบถามใหม่เนื้อหาครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการ โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ
2. สถานภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์ ในสถาบันการศึกษายาบาล จำนวน 14 ข้อ
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์ ในสถาบันการศึกษายาบาล ซึ่งแบ่งเป็น

หลักการและนโยบายในการประเมินการปฏิบัติงาน	10 ข้อ
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการปฏิบัติงาน	7 ข้อ
วิธีการประเมินการปฏิบัติงาน	11 ข้อ
ประโยชน์และการนำผลการประเมินไปใช้	9 ข้อ
ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติงาน	17 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษายาบาลจำนวน 11 ท่าน ดังรายชื่อในภาคผนวก ข.

4. ปรับปรุงแก้ไขและตัดข้อความที่ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เห็นด้วยร้อยละ 80 ได้แบบสอบถาม ที่มีลักษณะดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม 4 ข้อ
2. สถานภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์ ในสถาบันการศึกษายาบาล จำนวน 11 ข้อ
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์ ประกอบด้วย

หลักการและนโยบายในการประเมินการปฏิบัติงาน	9	✓ ขอ
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการปฏิบัติงาน	6	✓ ขอ
วิธีการประเมินการปฏิบัติงาน	8	✓ ขอ
ประโยชน์และการนำผลการประเมินไปใช้	8	✓ ขอ
ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติงาน	9	✓ ขอ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับอาจารย์พยาบาลจำนวน 6 ท่าน แล้วนำมาปรับปรุงข้อคำถามบางข้อให้ชัดเจนขึ้น

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วไปหาความเที่ยง (Reliability) โดยทดสอบ กับอาจารย์พยาบาล ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 24 ท่าน ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม 0.89

สูตรที่ใช้ในการหาความเที่ยงดังนี้ (ประคอง วรรณสุต 2525: 52-53)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right)$$

เมื่อ α = สัมประสิทธิ์ความเที่ยง

n = จำนวนข้อสอบ

s_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนคน

$$\text{เมื่อ } s_i^2 = \frac{\sum x_i^2}{N} - \left(\frac{\sum x_i}{N} \right)^2$$

$$s_x^2 = \frac{\sum x^2}{N} - \left(\frac{\sum x}{N} \right)^2$$

7. นำแบบสอบถามที่ได้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 330 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดย

1. พบคณบดี หรือผู้อำนวยการของสถาบันการศึกษาพยาบาลแต่ละแห่งโดยมีหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัย เพื่อขี้นางงวัตถุประสงค์ และขออนุญาตแจกแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามไปแจกให้แก่กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เลือกไว้ โดยความร่วมมือของอาจารย์ในสถาบันการศึกษานั้น ๆ โดยเฉพาะแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพปัจจุบันในการประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์ ในสถาบันการศึกษาพยาบาลได้แจกให้ผู้บริหารสูงสุดเป็นผู้ทอบเท่านั้น

3. ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 330 ชุด ใ้เวลาในการแจกและรวบรวมข้อมูล 6 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามคืน 320 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.96 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ใช้ได้จริง 315 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.45

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จ (Statistical Packages for Social Sciences-SPSS) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แบ่งเป็นดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของตัวอย่างประชากร หากความดี และร้อยละ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ ระดับการศึกษา และการใ้รับการอบรม

2. สถานภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ใ้ปฏิบัติ ในสถาบันการศึกษาพยาบาล วิเคราะห์โดยหาค่าความดี และร้อยละ สำหรับขอรายการที่เป็นมาตราส่วน ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 4 ระดับดังนี้

ความดีในการปฏิบัติ		
ใ้ปฏิบัติมาก	3	คะแนน
ใ้ปฏิบัติปานกลาง	2	คะแนน
ใ้ปฏิบัติน้อย	1	คะแนน
ไม่ใ้เลย	0	คะแนน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์ วิเคราะห์ โดยหาถ้อยคำของรายชอตามลักษณะความคิดเห็น หากค่าเฉลี่ย หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยให้ค่านำหนักคะแนนเป็น 4 ระดับดังนี้

เห็นควยมาก	3	คะแนน
เห็นควยปานกลาง	2	คะแนน
เห็นควยน้อย	1	คะแนน
ไม่เห็นควย	0	คะแนน

ทั้งนี้ได้กำหนดค่าเฉลี่ยของคะแนนการใช้ปฏิบัติและคะแนนความคิดเห็นดังนี้

ค่าเฉลี่ยของคะแนนการใช้ปฏิบัติ

ใช้ปฏิบัติมาก	2.56-3.00
ใช้ปฏิบัติปานกลาง	1.56-2.55
ใช้ปฏิบัติน้อย	0.56-1.55
ไม่ใช้เลย	0-0.55

ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็น

เห็นควยมาก	2.56-3.00
เห็นควยปานกลาง	1.56-2.55
เห็นควยน้อย	0.56-1.55
ไม่เห็นควย	0-0.55

โดยใช้สูตรในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

หากค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร (ประคอง กรรณสูต 2525: 80)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{x} = ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

โดยใช้

สูตร (ประกอบ กรรณสูตร 2525: 94)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2$ = ผลรวมของกำลังสองของคะแนนแต่ละจำนวน

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์โดยใช้ค่าที (t-Test) ทั้งโดยส่วนรวมและรายค่าน ตามลักษณะของตัวแปรคือ

1. อาจารย์พยาบาลที่ทำหน้าที่บริหารและอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอน
2. ประสบการณ์ในตำแหน่งอาจารย์ 5 ปีหรือต่ำกว่า และมากกว่า 5 ปี
3. ระดับการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

โดยใช้สูตรในการทดสอบค่าที ดังนี้ (ประกอบ กรรณสูตร 2522: 90)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sigma(\bar{x}_1 - \bar{x}_2)} \quad \text{เมื่อ } df = N_1 + N_2 - 2$$

\bar{x}_1 = ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

\bar{x}_2 = ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

$\sigma(\bar{x}_1 - \bar{x}_2)$ = ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

$$\text{เมื่อ } \sigma(\bar{x}_1 - \bar{x}_2) = \sqrt{\frac{N_1 \sigma_1^2 + N_2 \sigma_2^2}{N_1 + N_2 - 2} \cdot \frac{N_1 + N_2}{N_1 N_2}}$$

- N_1 = จำนวนตัวอย่างประชากรในกลุ่มที่ 1
 N_2 = จำนวนตัวอย่างประชากรในกลุ่มที่ 2
 σ_1 = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 σ_2 = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
df = ชั้นแห่งความอิสระ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย